

Mokymasis visą gyvenimą: įpročiai, patrauklumas, barjerai, naudos suvokimas

Gyventojų apklausos rezultatai

Problema ir tyrimo tikslas

Sutariama, kad mokymasis visą gyvenimą (toliau – MVG) yra vienas svarbiausių veiksnių, padedančių visuomenei prisitaikyti prie vykstančių technologijų, aplinkos ir demografinių pokyčių. Valstybės aktyviai ieško būdų, kaip didinti besimokančios, nuolat tobulėjančios visuomenės dalį. Nuolatinio mokymosi aktualumas dar labiau išaugo COVID-19 pandemijos metu padidėjus nedarbo rizikai. Nors neabejojama MVG būtinybe ir mokymosi svarba siekiant užtikrinant socialinę ir ekonominę visuomenės gerovę, tačiau pastangos mokymąsi paversti kasdienio gyvenimo dalimi ne visada duoda laukiamų rezultatų.

Eurostato duomenimis, pagal suaugusiųjų dalyvavimą mokymosi veiklose¹, 2019 metais Lietuva užėmė 23-ią vietą tarp 35 šalių. Nors nuo 2014 m. Lietuvoje fiksuojamas besimokančių suaugusiųjų dalies augimas (nuo 2014 iki 2019 m. jis padidėjo 1,9 procentinio punkto²), toks tempas laikomas nepakankamu. Europos Komisijos

parengtame 2019 m. Švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenyje³ pažymima, kad Lietuvoje suaugusiųjų galimybės mokytis yra ribotos ir trūksta mokymosi skatinimo priemonių. Taip pat yra konstatuota, kad mokymosi poreikių ir motyvų tyrimai Lietuvoje vykdomi gana fragmentiškai, dažniausiai pagal įvairius projektus ir pavienes iniciatyvas, pasigendama gilesnės visos sistemos analizės⁴. MVG problematika Lietuvoje nagrinėjama apsiribojant suaugusiųjų (25–64 metų asmenų) švietimo ir mokymosi galimybėmis, o jaunesni ir vyresni šalies gyventojai paprastai paliekami už tyrimų ribų. Statistiniai gyventojų mokymosi patirties tyrimai apsiriboja faktinių mokymosi veiklų analize, neapimant gilesnės požiūrio ir nuostatų MVG atžvilgiu analizės. Siekiant atskleisti gyventojų požiūrį į MVG, visapusiškai apibūdinti jų mokymosi patirtį ir įvertinti atvirumą mokymuisi, 2019 metų pabaigoje – 2020 m. pradžioje STRATA atliko reprezentatyvią 15-75 metų Lietuvos gyventojų apklausą⁵.

¹ ES naudojamas MVG būklės vertinimo rodiklis - per paskutines 4 savaites besimokusių 25-64 metų gyventojų dalis.

² https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_04_60/default/table?lang=en. Žiūrėta 2020-08-03

³ https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/document-library-docs/et-monitor-report-2019-lithuania_lt.pdf

⁴ Atvejo studija: 2014–2020 m. ES fondų investicijų į mokymąsi visą gyvenimą tinkamumo ir suderinamumo vertinimas, p. 17. <https://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/atvejo-studija-2014-2020-m-es-fondu-investiciju-i-mokymasi-visa-gyvenima-tinkamumo-ir-suderinamumo-vertinimas>

⁵ Detalus apklausos aprašymas pateikiamas tyrimo ataskaitoje, kurią rasite STRATA interneto svetainėje: <https://strata.gov.lt/tyrimai/ataskaitos>

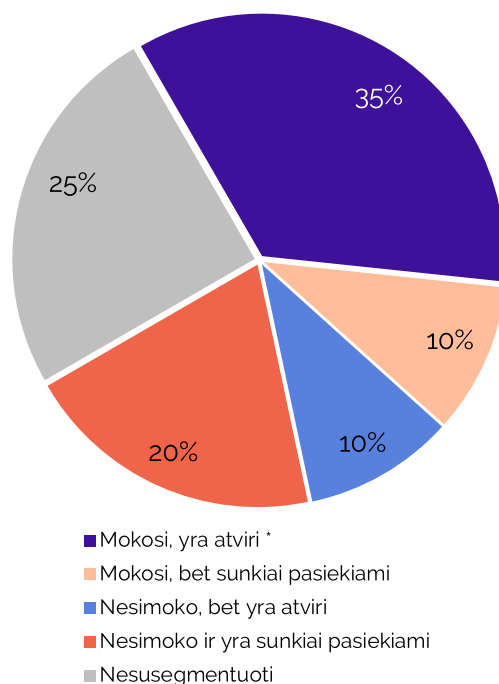
Pagrindiniai tyrimo rezultatai ir rekomendacijos

Pagrindiniai faktai iš apklausos:

- 51 proc. pritaria teiginiui „Man reikia mokytis“.
- 58 proc. turi mokymosi per paskutinius trejus metus patirties.
- 22 proc. turi įprotį mokytis, t. y. per paskutinius kelerius metus mokėsi nepertraukiamai.
- 45 proc. yra atviri mokymuisi – mano, kad mokytųsi, o 30 proc. – nesimokytų, net ir turėdami visas sąlygas ir galimybes.
- 35 proc. yra gavę informacijos apie MVG svarbą.
- 39 proc. patys ieškojo informacijos apie mokymosi galimybes.
- 11 proc. bendravo su karjeros konsultantu ar profesinio orientavimo specialistu per paskutinius vienerius metus.

1 pav. Gyventojų dalyvavimas neformaliajame švietime yra dažnesnis negu formaliajame, o savišvieta ir mokymasis darbe yra labiausiai paplitę mokymosi formos

2 pav. Trečdalis visų apklaustųjų turi mokymosi per paskutinius trejus metus patirties ir yra linkę mokytis, o penktadalis – daugiausia dėmesio ir pastangų reikalaujanti visuomenės grupė, kuri nesimokė pas paskutinius trejus metus ir nėra linkusi mokytis, net jei ir turėtų tam tinkamas sąlygas ir galimybes

Skaičiuojama nuo visų apklaustųjų (N = 2051).

PMĮ – profesinio mokymo įstaiga; AM – aukštoji mokykla.

* Atvirumas mokymuisi, yra išvestinis rodiklis. Atvirais mokymuisi laikomi tie respondentai, kurie nurodo, kad mokytųsi, jei turėtų visas sąlygas ir galimybes, o sunkiai pasiekiami – tie, kurie mokytis nelinek net ir turėdami tam visas sąlygas.

